

ФИАТА МОДЕЛ ПРАВИЛА ЗА ШПЕДИТЕРСКИ УСЛУГИ

ОДДЕЛ I

Општи одредби

ПРИМЕНЛИВОСТ

- 1.1 Овие правила се применуваат доколку се вклучени во писмен, усмен или на друг начин во договорот со повикување на ФИАТА модел правила за шпедитерски услуги.
- 1.2 Секогаш кога таква референца е направена, договорните страни се согласни дека овие правила ќе ги заменат сите дополнителни договорни услови кои се спротивни на овие правила, освен доколку тие ја зголемуваат одговорноста или обврските на Шпедитерот.

ДЕФИНИЦИИ

- 2.1 **Шпедитерски услуги** претставуваат услуги од било кој вид кои што се однесуваат на транспорт, консолидација, складиштење, манипулација, пакување и дистрибуција на стоки како и помошни и советодавни услуги во врска со тоа, вклучувајќи ги и царинските и фискалните прашања, декларирање на стоки за официјални потреби, обезбедување на осигурување на стоките и наплата или обезбедување наплата или документи кои се однесуваат на стоките.
- 2.2 **Шпедитер** има значење на лице кое склучува договор за шпедитерски услуги со странката.
- 2.3 **Превозник** има значење на лице кое што го извршува транспортот на стоките со сопствени превозни средства (Превозник изведувач) и било кое лице кое има одговорност на превозник како резултат на изрични или претпоставени дејствија со кои ја презема таквата одговорност (Превозник договарач).
- 2.4 **Странка** има значење на лице кое има права или обврски според договорот за шпедитерски услуги склучен со шпедитерот или како резултат на неговата активност во врска со таквите услуги.
- 2.5 **Стоки** имаат значење на било каков имот вклучувајќи и живи животни ако и контејнери, палети или слични елементи на транспорт или пакување кои не се набавени од шпедитерот.
- 2.6 **СДР** има значење на специјални права на влечење како што се дефинирани од Меѓународниот монетарен фонд.
- 2.7 **Задолжително право** има значење на валиден закон чии одредби не можат да бидат анулирани со договорните одредби на штета на странката.
- 2.8 **На писмено** вклучува телеграми, телекс, телефакс или било каков запис со електронски средства.
- 2.9 **Вредносни предмети** има значење на драгоцени метали, ковани пари, пари, хартии од вредност, драгоцени камења, накит, антиквитети, уметнички дела и сличен имот.
- 2.10 **Опасни стоки** има значење на стоки кои се званично класифицирани како ризични како и стоки кои се или можат да бидат опасни, запаливи, радиоактивно штетни или од штетна природа.

ОСИГУРУВАЊЕ

Шпедитерот нема да реализира осигурување освен по изрична инструкција дадена писмено од странката. Сите реализирани осигурувања подлежат на вообичаени исклучоци и услови на полисите на друштвата за осигурување и реосигурување кои го преземаат ризикот. Освен доколку писмено не е спротивно договорено, шпедитерот нема да има обврска да реализира дополнително осигурување за секоја испорака, но може да да го изјави на секоја отворена или општа полиса во посед на шпеитерот.

ПОПРЕЧУВАЊЕ

Доколку во било кое време извршувањето на шпедитерот е, или веројатно дека ќе биде под влијание на било какво попречување или ризик од било кој вид (вклучувајќи ја состојбата на стоките) а кои не се резултат на пропушт или небрежност на шпедитерот и кои не можат да се избегнат со разумни залагања, шпедитерот може да го откаже транспортот според соодветниот договор и таму каде што тоа е разумно возможно стоките или било кој нивен дел да и ги стави на располагање на странката во место за кое што шпедитерот смета дека е безбедно и соодветно, по што испораката ќе се смета дека е извршена и шпедитерот повеќе нема да има одговорност во однос на таквите стоки. Во секој случај, шпедитерот ќе има право на договорениот надомест според договорот и странката ќе ги плати сите дополнителни трошоци кои произлегуваат од горе наведените околности.

МЕТОД И ПАТЕКА НА ТРАНСПОРТ

Шпедитерот ќе ги извршува неговите услуги според инструкциите на странката како што е договорено. Доколку инструкциите се неточни или нецелосни односно не се во согласност со договорот, шпедитерот може да постапува на начин како што тој смета, на ризик и трошок на странката.

Освен доколку спротивно не е договорено, шпедитерот може без претходно известување на странката да организира транспорт на стоките на или под палуба и да избере или ги измени средствата, патеките и процедурите кои ќе се применуваат при манипулацијата, складиштењето и транспортот на стоките.

ОДДЕЛ II

Одговорност на шпедитерот

ОДГОВОРНОСТ НА ШПЕДИТЕРОТ (ОСВЕН КАКО ПРИНЦИПАЛ)

6.1 Основи на одговорноста

6.1.1. Должност на шпедитерот за грижливо постапување

Шпедитерот е одговорен доколку пропушти да постапи како добар стопанственик и да преземе соодветни мерки при извршувањето на шпедитерските услуги, при што според член 8 ќе ја надомести штетата на странката за губење односно штета на стоките како и за директните финансиски загуби како резултат на неговата должност за грижливо постапување.

6.1.2. Непостоенење на одговорност на трети лица

Шпедитерот не е одговорен за дејствија или пропушти на трети лица како што се превозници, складиштари, манипуланти, пристанишни власти и други шпедитери, освен доколку тој не пропуштил да постапи како добар стопанственик при изборот, давањето инструкции и надзорот на такви трети лица.

7. ОДГОВОРНОСТ НА ШПЕДИТЕРОТ КАКО ПРИНЦИПАЛ

7.1 Одговорност на шпедитерот како превозник

Шпедитерот има одговорност како принципал не само кога тој лично го врши транспортот со свои транспортни средства (Превозник извршител) туку исто така и кога со издавање на свој транспортен документ или на друг начин ќе преземе изрично или премолчно дејствие со кое ја презема одговорноста на превозник (Превозник договарач). Меѓутоа, шпедитерот нема да се смета за одговорен како превозник доколку странката примила транспортен документ од друго лице а не од шпедитерот и во разумен рок не потврди дека шпедитерот е сепак одговорен како превозник.

7.2 Одговорност на шпедитерот како принципал за останати услуги

Во однос на услугите кои не се опфатени со превозот на стоки како што се складирање, манипулација, пакување и дистрибуција на стоките како и помошните услуги во врска со тоа, шпедитерот ќе биде одговорен као принципал:

- Кога таквите услуги се извршени од него со ангажирање на негови ресурси и работна сила

- Доколку изрично или премолчно ја преземе одговорноста како принципал

7.3 Основи на одговорноста на шпедитерот како принципал

Шпедитерот како принципал, според условите од чл. 8, ќе биде одговорен за дејствијата и пропустите на трети лица кои тој ги ангажирал за изведување на договорот за транспорт или други услуги во истата работа, како да тие дејствија и пропушти биле лично негови и неговите права и обврски ќе бидат предмет на одредбите на законот кој е во примена во однос на начинот на транспорт или придружните услуги, како и на дополнителни услови кои се изрично договорени, или во отсуство на изричен договор на вобичаените услови за таквиот начин на транспорт или услуги.

8 ИЗЗЕМАЊЕ, ПРОЦЕНКА И МОНЕТАРНИ ОГРАНИЧУВАЊА НА ОДГОВОРНОСТА.

8.1 Изземања

Шпедитерот во никој случај нема да биде одговорен за:

- Драгоцености или опасни стоки освен доколку не се пријавени како такви на шпедитерот во времето на склучувањето на договорот.

- Загуба предизвикана со доцнење освен доколку не е изрично договорено во писмена форма

- Индиректна или последователна загуба како што се изгубен профит или изгубен пазар

8.2 Проценка на надоместот

Вредноста на стоките ќе биде определена според тековната цена на размена на стоки или доколку таква цена не е утврдена, според тековната пазарна цена или доколку не постои тековна цена на размена на стоки или тековна пазарна цена, со споредување на вообичаената вредност на стоки од ист вид и квалитет.

8.3 Монетарни ограничувања

8.3.1. Губење или оштетување на стоките

И покрај одредбите од чл. 7.3 шпедитерот нема да биде одговорен за било какво губење или оштетување на стоките во износ повеќе од еквивалентот на 2 СДР по килограм бруто тежина на стоките кои се загубени или оштетени освен доколку повисок износ не е наплатен од лицето за кое шпедитерот е одговорен. Доколку стоките не се испорачани во рок од 90 последователни дена по датата на која стоките требало да бидат испорачани, барателот може доколку не постојат докази за спротивното, да ги смета стоките како изгубени.

8.3.2. Ограничување на одговорноста за доцнење

Доколку шпедитерот е одговорен за загуба предизвикана со доцнење, таквата одговорност ќе биде ограничена на износ кој не го надминува надоместот во врска со услугите кои го предизвикале доцнењето.

8.3.3. Останати видови на загуба

И покрај одредбите од чл.7.3 одговорноста на шпедитерот за било кој вид на загуба кој не е наведен во чл. 8.3.1 и 8.3.2 нема да надмине вкупен износ од 10.000 СДР за секој инцидент освен доколку поголем износ не е наплатен од лицето за кое шпедитерот е одговорен.

9. ИЗВЕСТУВАЊА

9.1 Доколку известување за губење или оштетување на стоките не е дадено во писмена форма на шпедитерот од лицето кое е овластено да ја прими стоката кога таа му е предадена, во кое известување се наведува општата природа на таквата загуба или оштетување, таквото предавање е непобитен доказ за испорака на стоките во добра и соодветна состојба. Кога таквата загуба или оштетување не се очигледни, истиот непобитен доказ ќе се применува доколку известувањето во писмена форма не е дадено во рок од 6 последователни дена по денот кога стоките се предадени на лицето кое е овластено да ги прими.

9.2 Во однос на сите други загуби или оштетувања, било кое побарување на странката против шпедитерот кое настанува по однос на било која услуга која е извршена за странката или која шпедитерот превземал да ја изврши ќе биде дадено во писмена форма и соопштено на шпедитерот во рок од 14 дена од датумот по која странката станала или требала да стане свесна за случка или настан кој може да даде основ за такво барање. Било кое побарување кое не е направено или соопштено како погоре ќе се смета дека странката се откажала и дека е апсолутно недозволено освен доколку странката може да докаже дека и било невозможно да постапи во предвидениот рок и дека го направил побарувањето веднаш откако тоа за неа било разумно возможно.

10. ВРЕМЕНСКО ОГРАНИЧУВАЊЕ

Освен доколку поинаку не е изрично договорено, шпедитерот ќе биде ослободен од целата одговорност според овие правила доколку тужба не е поднесена во рок од 9 месеци по испораката на стоките, или од датумот кога пропуштањето да се испорачаат стоките би му дало на приемиот право да ги смета стоките загубени.

Во однос на другите штети освен губење или оштетување на стоките, периодот од 9 месеци ќе се смета од времето кога настанал пропустот на шпедитерот кој дава право на побарување.

11. ПРИМЕНЛИВОСТ НА ШТЕТНИ ДЕЈСТВИЈА

Овие правила се применуваат на сите побарувања против шпедитерот било да тие се засновани врз договорот или штетното дејствие.

12. ОДГОВОРНОСТ НА СЛУЖБЕНИЦИ И ДРУГИ ЛИЦА

Овие правила се применуваат секогаш кога побарувањето е направено против службеникот, посредникот или друго лице кое шпедитерот го ангажирал за извршување на услугите (вклучувајќи и независен договорач) било да таквите побарувања се врз основа на договорот или штетното дејствие и севкупната одговорност на шпедитерот и таквиот службеник, посредник или друго лице нема да го надминува лимитот кој се применува на услугите кои се сметаат за изрично договорени помеѓу шпедитерот и странката или произлегуваат од овие правила.

ОДДЕЛ III

Обврски и одговорности на странката

13. НЕПРЕДВИДЛИВИ НАСТАНИ

Доколку шпедитерот постапува во најдобар интерес на странката во случај на непредвидливи настани, дополнителните трошоци и давачки ќе бидат на товар на странката.

14. ИСКЛУЧУВАЊЕ НА КОНМПЕНЗАЦИЈА

Сите пари кои се должат ќе бидат платени без било какво намалување или одлагање по основ на побарување, против-побарување или компензација.

15. ОПШТО ЗАЛОЖНО ПРАВО

Шпедитерот, во степен кој е дозволен со применливото право, ќе има општо заложно право врз стоките и било кои документи во врска со нив за било кој износ што странката го должи на шпедитерот во било кое време вклучувајќи ги трошоците за складирање и покривањето на трошоците и може да го реализира таквото заложно право на секој разумен начин кој што тој смета дека е соодветен.

16. ИНФОРМИРАЊЕ

Ќе се смета дека странката му ја гарантира на шпедитерот точноста на сите детали во врска со општата природа на стоките во време кога се преземени од шпедитерот, нивните ознаки, броеви, тежина, волумен и количество и доколку е тоа случај за опасниот карактер на стоките како што од него или во негово име се обезбедени.

17. ОБВРСКА ЗА ЗАШТИТА

17.1 Општа обврска за заштита

Освен во случај кога шпедитерот е одговорен според одредбите од Оддел II, странката ќе го заштити шпедитерот од севкупната одговорност настаната при извршувањето на шпедитерските услуги.

17.2 Обврска за заштита во однос на општиот придонес

Странката ќе го заштити шпедитерот во однос на било какви побарувања од општ придонес за солидарна одговорност при бродски транспорт кои што можат да бидат направени кон него и ќе овозможи такво обезбедување какво што може да биде побарано од шпедитерот во врска со тоа.

18. ОДГОВОРНОСТ НА СТРАНКАТА

Странката ќе биде одговорна кон шпедитерот за сите загуби или штети, трошоци, давачки и официјални надоместоци произлезени од неточна или некомплетна информација или инструкции или предавање од странката или било кое лице кое постапува во нејзино име на шпедитерот или на било кое друго лице на кое шпедитерот може да биде одговорен, од стоки кои предизвикале смртна последица или повреда, штета на имот, штета на животната средина или друг вид на штета.

ОДДЕЛ IV

Спорови и задолжително право

19. ЈУРИСДИКЦИЈА И ПРИМЕНЛИВО ПРАВО

Освен доколку поинаку не е договорено, дејствијата против шпедитерот можат да поведени само во местото каде шпедитерот има деловно седиште и ќе биде одлучувано според правото на земјата на таквото седиште.

20. ЗАДОЛЖИТЕЛНО ПРАВО

Овие правила ќе имаат сила само доколку не се во спротивност на задолжителните одредби на меѓународните конвенции или националното право применливо на шпедитерските услуги.

Анекс кон ФИАТА Модел Правилата

Ограничување на одговорноста во случај на складирање и домашни активности на дистрибуција.

Преку дерогирање од горенаведените одредби, ограничувањата на одговорноста за складирање и домашни активности на дистрибуција се:

- За загуба или штета на стоките: 8,33 СДР по килограм

- За разлики во пописот: 8,33 СДР по килограм со максимум од 200.000 СДР годишно.

Во случај на разлика на попис сите минусни залихи на определени артикли можат да бидат компензирани со плусни залихи на други артикли.